

POSUDEK OPONENTA PÍSEMNÉ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Název práce: Christianity and Occultism in Queer Experimental
Cinematography
Autor/ka práce: Adrián Kriška
Studijní program: Audiovizuální studia
Typ studijního programu: bakalářský

Vymezení cíle a jeho naplnění:

Příliš široké téma na daný rozsah práce. Vzhledem k formulaci výzkumných otázek (např. „How does church and state influence an individual's freedom? What artistic approaches are used in capturing the transcendence?“, s. 1) není naplnění cíle, tedy jejich, byť částečné zodpovězení, možné ani realistické.

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce):

Téma je historické a již částečně zpracované jinde, v monografiích zkoumaných autorů, přidaná hodnota spočívá v osobní provázanosti tématu a autora práce, ta se však projevuje jen zřídka, neboť formát odborného textu ji příliš neumožňuje. Metodologie absentuje, resp. je pouze načrtnuta v několika zmínkách (queer teorie, intersekcionalita), v samotných analýzách není používána.

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi:

Původnost práce je sporná, velká část je kompilační až na samotné hranici plagiátu (parafráze zabírající až jednu celou stranu textu, bez komentáře metodologických východisek či tezí parafrázovaného). Analytická část zabírá pouze několik stran, přičemž samotné filmy, které by měly tvořit její jádro, jsou představeny značně povšechně a nedokážou přesvědčivě podepřít přednášené argumenty.

Logická stavba a členění práce:

Práci škodí přílišný prostor věnovaný zjednodušeným parafrázím jednotlivých kontextů (queer film, okultismus, homosexualita jako zločin v populární kultuře) na úkor vlastní analýzy, která zabírá pouhých 8 stran z celkových 20, přičemž tyto kontextové kapitoly neslouží jako příprava analytické

metody, která by byla následně aplikována.

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu:

V pořádku.

Práce s informačními zdroji:

Byť o analyzovaných umělcích i zvolených dílech existuje poměrně bohatá sekundární literatura, autor pracuje jen s velmi málo zdroji, jejichž relevance vzhledem k tématu je poněkud sporná, neboť jsou využívány především v první části práce.

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň:

Práce je napsána anglicky, což je samo o sobě plusovým bodem. Práci by ale prospěla důkladnější jazyková korektura, neboť se v ní objevují časté překlepy a neobratné formulace („video clip“ místo music video v kapitole 2.1., nadužívání slova „cinematography“ ve významu „cinema,“ apod.).

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Práce Adriána Krišky má ambiciózní cíl – analyzovat intersekcce křesťanství, okultismu a queerness ve vybraných dílech experimentálních filmařů napříč více než 40 lety a poukázat na to, jak tato díla s křesťanskou a okultní motivikou pracují, a subvertují tak dominující narativy ve prospěch větší vizibility LGBTQ+ komunity. Tuto sympatickou ambici ale podkopává několik kroků, které jsou častými začátečnickými chybami při psaní bakalářských prací. Adrián v první řadě nijak nekomentuje samotný výběr tří analyzovaných filmů (proč např. se věnuje *Fireworks* Kennetha Angera namísto jeho *Inauguration of the Pleasure Dome* z roku 1954, který by byl z hlediska zvoleného tématu okultismu a vazeb na myšlenky Alesteira Crowleyho vhodnější), neukotvuje ani samotné pojmy, které používá, ať už jde o queer cinema, genderovou performativitu Judith Butler nebo intersekční analýzu, křesťanské motivy i okultní praktiky přibližuje velmi povšechně a obecně. Velký prostor naproti tomu věnuje zbytečné kompilaci dějin queer filmu a queer experimentálního filmu, která následuje problematický evoluční diskurz zobrazování menšin od stereotypizace po pozitivní, komplexní reprezentaci, přičemž jako příklady uvádí *Někdo to rád horké* Billyho Wildera (1959) na straně jedné a *Watermelon Woman* Cheryl Dunye (1996) na straně druhé, tedy dva poměrně těžko srovnatelné filmy. Historie queer experimentálního filmu je omezena na tři vybrané tvůrce.

Stejně nekonceptně je uchopená kapitola „Homosexuality and Sin in Pop Culture“, která se zabývá komparací dvou podvrtných videoklipů s křesťanskou tematikou, „It’s a Sin“ od Pet Shop Boys a „Like a Prayer“ od Madonny, přičemž v druhém jmenovaném směšuje analýzu samotného videoklipu s postoji autorky k LGBTQ+ komunitě, které však píseň neodráží, a naopak nezmiňuje rasové a heterosexuální pozadí kontroverze kolem tohoto videoklipu.

Otázka performativity genderu, a potažmo jiných faset identity, zkoumaná prizmatem queer teorie Judith Butler by si také zasloužila hlubší promyšlení, především z hlediska intersekční optiky, kterou se Butler primárně nezabývá. Větší promyšlení teoretické stránky by určitě odstranilo výroky, jako je např. ten na str. 9, že queer coming out v náboženském prostředí vede ke zpochybnění rigidních norem a prosazení vlastní autentické identity – pojem autentické identity

je přitom u Butler z podstaty problematický, vzhledem k performativitě identitárních kategorií.

Až od str. 13 se autor pouští do analýzy vybraných snímků, ovšem *Fireworks* věnuje jen 2 strany, z toho jednu poněkud nepřesvědčivě a vágně argumentovaným vazbám na okultní myšlenky Aleistera Crowleyho (viz. „Anger's use of avant-garde visual techniques, such as lighting, shadow play, and unconventional editing, can be seen as a visual manifestation of Crowley's belief in ritual magic.“, s. 14) Kapitola věnovaná Jarmanově filmu *In the Shadow of the Sun* zabírá necelou stranu a není v ní jediná analýza konkrétní scény, která by podpírala argument o provázanosti tohoto filmu s okultními praktikami, podobně povšechně autor přistupuje k filmu Davida Wojnarowitze *Fire in My Belly*, přičemž o samotném filmu, jeho tvůrci a použité symbolice se čtenářstvo dozví více v indexovaném článku v *New York Times* než z analýzy autora.

Během čtení práce tak nezbyvá než si povzdechnout, že Adrián svoje úsilí nenapřel např. do umělecko-výzkumného projektu založeného na jeho návštěvě Prospect Cottage a vazbě místního prostředí na estetiku Dereka Jarmana, kterou na jednom místě v práci zmiňuje.

Práci doporučuji k obhajobě s předběžným hodnocením E.

Otázky a náměty k diskuzi při obhajobě:

Jakým způsobem se propojení queer senzibility, křesťanství a okultismu vyvíjí u analyzovaných tvůrců a na základě jakého klíče jsi vybíral konkrétní snímky k analýze?

Doporučení práce k obhajobě:	ANO
Navrhovaná klasifikace:	E
Datum vypracování posudku:	3. 9. 2023

Mgr. Veronika Klusáková, Ph.D.

3. 9. 2023